

Literatuurlijst Caput Leven cursus 2001-2002, versie 18 maart 2002; eindversie 2002

Les 1:

- Daston, L.A. (1987). The domestication of risk: mathematical probability and insurance (1650-1830), in Krüger, L. et al. (ed.), *The probabilistic revolution, Vol. 1: Ideas in history*, Cambridge, Massachusetts, 237-260.
- Haberman, S. & Sibbett, T.A. (1995). *History of actuarial science*, Pickering, London.
- Haberman, S. (1996). *Landmarks in the history of actuarial science (up to 1919)*, Actuarial Research Paper No 84, City University of London, London.
- Haberman, S. & Pittacco (1999). *Actuarial models in disability insurance*, Chapman & Hall/CRC.
- Milbrodt, H. & M. Helbig (1999). *Mathematische Methoden der Personenversicherung*, De Gruyter, Berlin, New York.
- Milbrodt, H. (2001). ... und sie bewegt sich doch! Ein blick in Geschichte und Gegenwart der Personenversicherungsmathematik, *Zeitschrift für die gesamte Versicherungswissenschaft*, 1-22.
- Nessbitt, C.J. (1989). Personal reflections on actuarial science in North America from 1900, 617-638. In *A century of mathematics in America*, Part III, American Mathematical Society, History of Mathematics, Volume 3, USA.

Les 2:

- Ammeter, H. (1971). Die Entwicklung der Versicherungsmathematik im 20. Jahrhundert. *Mitteilungen der Vereinigung schweizerischer Versicherungsmathematiker*, 317-330.
- Barnwell, M. (1856). *A sketch of the life and times of John de Witt, grandpensionary of Holland, to which is added his treatise on life annuities*. New York.
- Bouwstoffen voor de geschiedenis van de levensverzekeringen en lijfrenten in Nederland, bijeengebracht en bewerkt door de directie van de Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente (1897), Amsterdam.
- Braun, H. (1925). *Geschichte der Lebensversicherung und der Lebensversicherungstechnik*, Carl Koch, Nürnberg.
- Cooper, R.W. (**). *An historical analysis of the tontine principle*, Huebner Foundation Monograph #1, Irwin, Homewood, Illinois.
- Dijksterhuis, E.J. (1970). *Simon Stevin, science in the Netherlands around 1600*, Martinus Nijhoff, The Hague.
- Hacking, I. (1991). *The emergence of probability*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Hald, A. (1990). *A history of probability and statistics and their applications before 1750*, Wiley, New York.
- Houtzager, D. (1950). *Hollands lijf- en losrenten vóór 1672*, HAV Bank, Schiedam.
- Kleynen, R. (1996). *Asset Liability Management binnen pensioenfondsen*, academisch proefschrift KUB, Tilburg. [hierin opgenomen geschiedenis pensioenfondsen]
- Kline, M. (1953). *Mathematics in Western culture*, Penguin Books.
- Kline, M. (1967). *Mathematical thought for the nonmathematician*, Dover Publications, New York.
- Kline, M. (1972). *Mathematical thought from ancient to modern times*, Oxford University Press, New York.
- Krüger, L., G. Gigenrenzer & M.S. Morgan (1989). *The probabilistic revolution*, Vol.2; Ideas in the Sciences, MIT press.
- Loeffel, H. (1990). Abraham De Moivre (1667-1754), Pionier der stochastischen Rentenrechnung, 125-135. In *Festgabe Bühlmann*, Stämpfli, Bern.
- Olshnasky, S.J. & B.A. Carnes (1997). Ever since Gompertz, *Demography* 34, 1-15.
- Rooijen, J.P. van (1934). De Witt's Waerdye van Lyfrenten, in modern Nederlandsch overgebracht en toegelicht. *De levensverzekering* 11, 117-142.
- Schaap, D. & T. van den Berg (1972). *Johan de Witt, een volmaakt Hollander*, Teleboek, Bussum.

- Scharroo, C. & W. Terwisscha van Scheltinga (1988). De fundamente van het actuariaat, 17-24, In Altling von Geusau et al. *Kansrijk perspectief 1888-1988, honderd jaar Actuariële vereniging in Nederland*, Actuarieel Genootschap, Amsterdam.
- Spoerl, C.A. (1951). Actuarial science - A survey of theoretical developments, *American Statistical Association Journal*, 334-344.
- Stamhuis, I.H. (1999). Radeloos, redeloos, noch reddeloos; Jan de Witts lijfrentebereningen rond het rampjaar, *Nieuw Archief voor de Wiskunde* vierde serie, deel 17, 439-452.
- Vlis, J.H. van der & E.R. Heemstra (1989). *Geschiedenis van kansrekening en statistiek*. Pandata Uitgeverij, Rijswijk.
- Wolthuis, H. (1990). *Levensverzekeringswiskunde, deterministisch of stochastisch?* Voordracht voor Stichting BUOAW, 14 maart 1990.
- Yntema, L. (1972). Van sterftemodel naar modelsterfte. *Het Verzekerings-Archief* XLIX, 13-39.

Les 3:

- Adams, J. (1995). *Risk*, UCL Pres, London.
- Bernstein, P.L. (1996). *Against the Gods, the remarkable story of risk*, Wiley, New York.
- Böhlmann, G. (1909). Die Theorie des mittleren Risikos in der Lebensversicherung, 6th International Congress of Actuaries, Vol. 1, 593-683.
- Borch (19**). The theory of risk, Chapter 18, 261-268.
- Brackenridge, R.D.C. & W.J. Elder (1993). *Medical selection of life risks*, Macmillan Publishers, England.
- Fletcher, B.C. (1991). *Work, stress, disease and life expectancy*, John Wiley & Sons.
- Horstman, K. (1996). *Verzekerd leven, arts en levensverzekeringsmaatschappijen 1880-1920*, Babylon-De Geus, Amsterdam.
- Rietz, H.L. (**). On the risk problem from a mathematical point of view. IX International Congress of Actuaries, Vol. 2, 294-306.
- Wit, G.W. de (1994). Risico's, 3-18. In: Van den Berghe, L.A.A., A. Oosenbrug, R. Kaas & H. Wolthuis. *Heterogeniteit in verzekering*, Liber Amicorum G.W. de Wit. Erasmus Insurance Center, Rotterdam, Instituut voor Actuarieel en Econometrie, Amsterdam.
- Wit, G.W. de (1994). Verzekeren: omgaan met risico's en met de toekomst, 19-52. In Van den Berghe, L.A.A., A. Oosenbrug, R. Kaas & H. Wolthuis. *Heterogeniteit in verzekering*, Liber Amicorum G.W. de Wit. Erasmus Insurance Center, Rotterdam, Instituut voor Actuarieel en Econometrie, Amsterdam.
- Wolthuis, H. & I. van Hoek (1986). Stochastic models for life contingencies. *Insurance: Mathematics and Economics* 5, 217-254.
- Wolthuis, H. (1994). Risico's bij individuele levensverzekeringen, 433-468. In Van den Berghe, L.A.A., A. Oosenbrug, R. Kaas & H. Wolthuis. *Heterogeniteit in verzekering*, Liber Amicorum G.W. de Wit. Erasmus Insurance Center, Rotterdam, Instituut voor Actuarieel en Econometrie, Amsterdam. Ook opgenomen in : Wolthuis, H. & M.J. Goovaerts (1998). 50 jaar Actuariële wetenschappen, Deel 2: Populariserende artikelen, IAE, Amsterdam.

Les 4:

- Alberts, G. F. van der Blij, J. Nuis (red.) (1987). *Zij mogen uiteraard daarbij de zuivere wiskunde niet verwaarlozen*, Centrum voor Wiskunde en Informatica, Amsterdam.
- Actuarieel Genootschap (2001). Reglement van orde.
- Altling von Geusau, et al. (1998). *Kansrijk perspectief 1888-1988, honderd jaar Actuariële vereniging in Nederland*, Actuarieel Genootschap, Amsterdam.
- Haafte, M. van (1923). *Het Wiskundig Genootschap; zijn oudste geschiedenis, zijn werkzaamheden en zijn beteekenis voor het verzekeringswezen*, Noordhoff, Groningen.
- Haafte, M. van (1930). Notatie en methode in de elementaire verzekeringswiskunde. *De levensverzekering*, 161-181.
- Moorehead, E.J. (1989). *Our yesterfays: The history of the actuarial profession in North-America, 1809-1779*. Schaumburg, Illinois: Society of Actuaries.

- Wolthuis, H. (1998). Bijna honderd jaar actuaireel onderwijs, 103-122, In Alting von Geusau, et al. (1998). *Kansrijk perspectief 1888-1988, honderd jaar Actuariële vereniging in Nederland*, Actuaireel Genootschap, Amsterdam.
- Wolthuis, H. & M.J. Goovaerts (1998). 50 jaar Actuariële wetenschappen, Deel 1: Historische artikelen, IAE, Amsterdam.
- Wolthuis, H. & M.J. Goovaerts (1998). 50 jaar Actuariële wetenschappen, Deel 2: Populariserende artikelen, IAE, Amsterdam.

Les 5:

- Bernal, J.D. (1965). *Science in History*. 4 Volumes, Penguin Books.
- Bohm, D. (1982). Insight, knowledge, science and human values, In: *Within the mind, on J. Krishnamurti*, Krishnamurti Foundation India, Madras.
- Bohm, D. (1987). *Unfolding Meaning*, Ark, London.
- Bohm, D. & F.D. Peat (1987). *Science, Order, and Creativity; A dramatic new look at the creative roots of science and life*, Bantam.
- Bradley, W.J. & K.C. Schaefer (1998). *The uses and misuses of data and models, the mathematization of the human sciences*, SAGE.
- Brunton, P. (1988). *Through knowledge to wisdom. Relativity, philosophy and mind*. Volume 13 of the notebooks of Paul Brunton, Larson, Burdett, New York.
- Campbell, N. (1953). *What is Science?* Dover Publications.
- Chalmers, A.F. (1991). *What is this thing called science?* University of Queensland Press.
- Cohen, I.B. (1985). *Revolution in Science*. Belknap Press of Harvard University Press.
- Cohen, H.F. (1994). *The scientific revolution; a historiographical inquiry*. Chicago Press, Chicago. University Press.
- Collins, H. & T. Pinch (1993). *The Golem; what everyone should know about science*. Cambridge University Press.
- Crosbey, A.W. (1997). *The measure of reality; quantification and western society, 1250-1600*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Darling, D. (1993) *Equations of eternity, speculations on consciousness, meaning, and the mathematical rules that orchestrate the cosmos*, Avenue, New York.
- Dixon, B., ed. (1993). *From creation to chaos; classic writings in Science*. Abacus.
- Dijksterhuis, E.J. (1989). *De mechanisering van het wereldbeeld*. Meulenhoff, Amsterdam.
- Dossey, L. (1992). *Meaning and Medicine*. Bantam Books, New York.
- Eijgenraam, F. (1990). *In dienst van de verwondering; interviews over natuur- en pseudo-wetenschap*, Aramith Uitgevers.
- Gardner, M. ed. (1994). *Great essays in Science*. Prometheus Books.
- Gregory, R.L. (1988). *Mind in science*. Penguin, London.
- Groen, J., E. Smit, J. Eijvoogel (1990). *The Discipline of Curiosity; Science in the world*. Elseviers Science Publishers.
- Hameroff, S.R. et al. (1996). *Toward a science of consciousness*. MIT Press, Cambridge, Massachusetts.
- Heil, J. (1996). *Philosophy of mind*. Routledge, London.
- Horgan, J. (1996). *The end of science*. Addison-Wesley, Reading, Massachusetts.
- Kuhn, T.S. (1987). *De structuur van wetenschappelijke revoluties*. 4e druk, Boom.
- Khanna, M. (1979). *Yantra, the tantric symbol of cosmic unity*. Thames and Hudson, London.
- Latour, B. (1995). *Wetenschap in actie*. Ooievaar Pockethouse, Amsterdam.
- Layton, D. (1993). *Technology's challenge to science education*. Open University Press, Buckingham.
- Lindberg, D.C. (1992). *The beginnings of western science*. Chicago Press, Chicago.
- May, W.D. (1996). *Edges of Reality, Mind versus Computer*. Plenum Publishing, New York.
- Nagel, E. (1961). *The structure of science*. Routledge & Kegan Paul, London.
- Peat, F.D. (1988). *Synchronicity, the bridge between matter and mind*. Bantam, London.
- Pool, M. (1995). *Beliefs and values in science education*, Open University Press.

- Russell, B. (1990). *A history of western philosophy*. Unwin Hyman.
- Soyland, A.J. (1994). *Psychology as metaphor*. Sage, London.
- Scrutton, R. (1985). *A short history of modern philosophy*. Ark, London.
- Sutton, C. (1992). *Words, science and learning*. Open University Press, Buckingham.
- Tarnas, R. (1991). *The passion of the Western mind; understanding the ideas that have shaped our world view*. Pimlico, London.
- Thomas, L. (1984). *The youngest science, notes of a medicine-watcher*, Bantam.
- Weber, R.L. (1992). *Science with a smile*. Institute of Physics Publishing, Bristol and Philadelphia.
- Webster, A. (1991). *Science, Technology, and Society. New directions*. Rutgers University Press.
- Wolthuis, H. (1991). Actuarialleven, evolutie of revolutie? *Het Verzekerings-Archief* 69, 111-139.

Les 6:

- Goovaerts, M.J. (1985). Actuarial: Theorie en toepassingen. Inaugurale rede UvA d.d. 22 april 1985, *Het Verzekerings-Archief* 62, 93-103.
- Bühlmann, H. (1992). The actuary, *Het Verzekerings-Archief* 69, 99-104.
- Interview met M.J. Goovaerts in RFI-Bulletin (2001), MMC Enterprise risk, Rotterdam.
 - Onderzoeksplannen actuarial/financiële economie Nederland en België

Les 7:

- Bouwknegt, P. (2001). De ondergang van de Equitable. *De Actuaris*, november 2001, 10-13.
- Verzekeringkamer (1948). Gedenkboek Verzekeringkamer 1923-1948.
- Verzekeringkamer (1998). Toezien of toekijken? Verzekeringkamer 75 jaar. *Verzekeringkamer*, Apeldoorn.

Les 8:

- Allais, M. (1983). Frequency, probability and chance. In B.P. Stigum and F. Wenstyp (eds.). *Foundation of utility and risk theory with applications*, 35-86, Reidel Publishing Company.
- American Academy of Actuaries (undated). *Risk classification statement of principles*. [voor pdf-file, zie www.actuary.org/pub/actuary.org/asb_pdf/risk.pdf]
- Bühlmann, H. (1982). The future of ASTIN. *ASTIN bulletin* 13, 75-79.
- Cramér, H. (1931). Remarks on the foundation of actuarial science. *Skandinavisk Aktuarietidskrift* 14, 207-214.
- Jewell, W.S. (1980). Models in insurance: paradigms, puzzles, communications and revolutions. *21st International Congress of Actuaries*, Vol. S, 87-141.
- Jecklin, H. (1941). Die Wahrscheinlichkeitstheorie im Versicherungswesen. *Mitteilungen der Vereinigung schweizerischer Versicherungsmathematiker*, 39-66.
- Cummins, J.D., Smith, B.D., R.N. Vance & J.L. VanDerhei (1983). *Risk classification in life insurance*, Kluwer Nijhoff Publishing, Boston, The Hague, London.
- De Pril, N. & J. Dhaene (1995). Segmentering, Zie *Competitiviteit, ethiek en verzekeringen* (1996), 10de Leuvense verzekeringsdagen, Leuven.
- Ryder, J.M. (1976). Subjectivism: a reply in defence of classical actuarial methods (plus discussion). *Journal of the Institute of Actuaries* 103, 59-91.
- Sverdrup, E. (1952). Basic concepts in life assurance mathematics. *Skandinavisk Aktuarietidskrift*, 115-131.
- Trowbridge, C.L. (1989). *Fundamental concepts of actuarial science*, (revised edition), Actuarial education and research fund. [Voor pdf-file: www.aerf.org/fundamental.pdf]
- Wiesler, H. (1944). Über die Grundlagen der Lebensversicherungsmathematik. *Mitteilungen der Vereinigung schweizerischer Versicherungsmathematiker* 44, 151-209.
- Wolthuis, H. (1992). De ontwikkeling van de actuariële wetenschap na de Tweede Wereldoorlog. In M.M.G. Fase & I. van der Zijpp, ed. *Samenleving en economie in de twintigste eeuw*, Stenfert Kroese, 441-455 [en de hierin opgenomen literatuur]

Wolthuis, H. (1998). Premiedifferentiatie en solidariteit; technische aspecten. Zie Wolthuis en Goovaerts 50 jaar opleiding actuariële wetenschappen, deel 2 populariserende artikelen, IAE, Amsterdam.

Les 9:

Smith, A.D. (1996). How actuaries can use financial economics, *British Actuarial Journal*, Vol. 2. 1057-1193.

Denuit, M., J. Dhaene & M. Van Wouwe (1999). The economics of insurance: a review and some recent developments. *Bulletin of the Swiss Actuaries*, 137-175.